

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΗΡΩΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΟΥ

ΤΗΣ ΤΑΤΙΑΝΑΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Ο πατριώτης Μιχάλης Κουτλάκης συνελήφθη το 1943 από τους Ιταλούς. Η οικογένειά του δεν τον ξαναείδε ποτέ. Στο πρώτο της βιβλίο, «Κρυμμένο στο Αιγαίο», η δημοσιογράφος **Σοφία Παπαϊωάννου** αφηγείται τη συγκλονιστική ιστορία του.

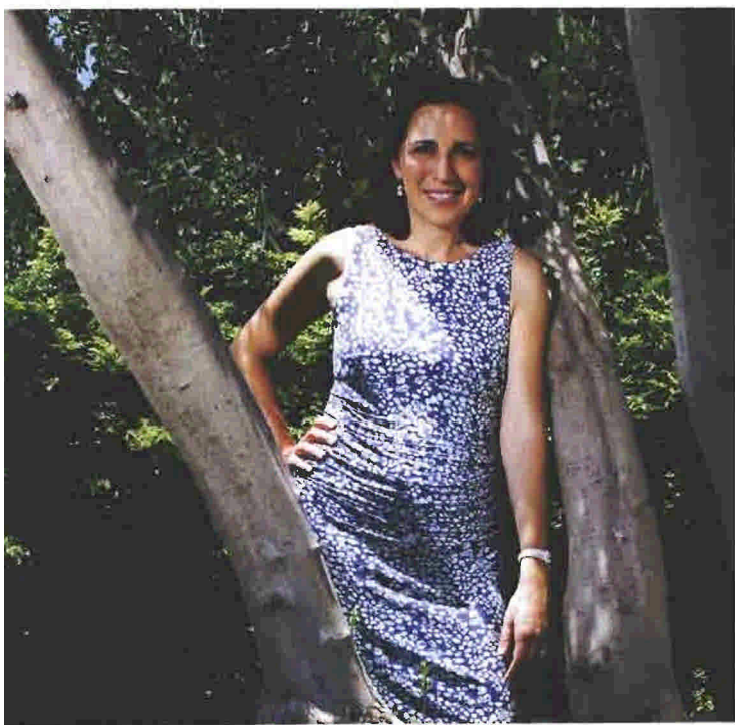
«Ομιζω πως το 'χω μάθει πια απέξω το βιβλίο. Μπορώ να σου το... απαγγείλω, αν θέλεις!» Ο ενθουσιασμός της δημοσιογράφου Σοφίας Παπαϊωάννου για το πρώτο της συγγραφικό εγχείρημα, που βρίσκεται στα βιβλιοπωλεία εδώ κι ένα μήνα, δεν κρύβεται με τίποτα. Πέρα από αυτή καθαυτή την ανθρώπινη αλλά και ιστορική διάσταση του θέματός της, τη συνεπήρε και η ίδια η διαδικασία: δύο χρόνια έρευνας και συνεντεύξεων και εν συνεχεία γράψιμο, από τις 5.30 το πρωί ως τις 4 το απόγευμα όλο το περσινό καλοκαίρι - με τα δύο μικρά παιδιά της να αποζητούν την προσοχή της μαμάς, αλλά και την επικείμενη έναρξη των τηλεοπτικών «Νέων Φακέλων» να ανεβάζουν τον πήχυ της προσπάθειας. «Χρειάστηκε κάτι παραπάνω από πειθαρχία. Αλλά το γράψιμο αποδείχτηκε μια συγκλονιστική εμπειρία για μένα, δεν το περίμενα». Το δε «συγκλονιστικό» αποδεικνύ-

εται μια λέξη που χρησιμοποιεί συχνά η Σοφία μιλώντας για το βιβλίο της. Κι από την άλλη, βεβαίως, δεν περίμενε ούτε η ίδια πως ένα «αθώο» ταξίδι αναψυχής στην ακριτική Κάσο, πριν από τέσσερα χρόνια, θα έστρεφε το ενδιαφέρον της σε μια ανθρώπινη ιστορία τόσο... συγκλονιστική, ώστε να μπει στη διαδικασία να γράψει ένα βιβλίο γι' αυτήν. Τίτλος του: «Κρυμμένο στο Αιγαίο - Μια αληθινή ιστορία».

Η «αληθινή ιστορία» είναι εκείνη του Κασιώτη Μιχάλη Κουτλάκη, του φέρελπιδος γιου του δημάρχου του νησιού, που εν έτει 1943 αιχμαλωτίστηκε από τους Ιταλούς και έκτοτε χάθηκαν τα ίχνη του. Οι γονείς του πέθαναν με τον καημό, δίχως ποτέ να μάθουν τι απέγινε ο γιος τους... Η τυχαία γνωριμία της δημοσιογράφου, εκείνο το παρθενικό καλοκαίρι της στην Κάσο, με την ανιψιά του Κουτλάκη, Σοφία Μαστοράκου, της αποκάλυψε το μεγάλο μυστικό: ο ιδεαλιστής πατριώτης Μιχάλης Κουτλάκης, «που ήθελε ν' απελευθερώσει τα Δωδεκάνησα», είχε πέσει θύμα προδοσίας από συμπατριώτες του· μιας προδοσίας που έκρυβε «και μια μπερδεμένη ερωτική σχέση μιας Κασιώτισσας που είχε μείνει έγκυος από έναν Ιταλό». Η έρευνα της συνονόματης ανιψιάς - «ουσιαστικά θεωρώ ότι μαζί το γράψαμε το βιβλίο», δηλώνει με έμφαση η Σοφία Παπαϊωάννου - είχε ήδη καταδείξει πως ο Κουτλάκης είχε ταφεί στις χιονισμένες πλαγιές της Γκιώνας μαζί με άλλους 32 φαντάρους, που είχαν πέσει θύματα γερμανικής ενέδρας και πιθανότατα μιας ακόμη προδοσίας.

Ψάχνοντας το μυστικά αρχεία των Ιταλών

Αυτή η ιστορία ήταν ομολογουμένως συναρπαστική. «Σ' εμάς τους δημοσιογράφους, άλλωστε, πάντα αρέσουν οι ωραίες ιστορίες», παραδέχεται η Σοφία. Ο δε ξαφνικός έρωτάς της για την Κάσο και τους κατοίκους της είναι αυταπόδεικτος. Πλην όμως, «ενώ ήταν μια ιστορία που όμοιές της υπάρχουν πολλές στην Ελλάδα, μέσα απ' αυτήν διερεύνθησα μια ολόκληρη εποχή, από την Τουρκοκρατία μέχρι το '47, με την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου». Το αποτέλεσμα αυτής της διετούς έρευνας - από τα μυστικά αρχεία

© ΝΙΚΟΣ ΠΗΛΟΣ

1. Η Κάσος το 1940. 2. Αυτή η φωτογραφία βρίσκεται μέχρι σήμερα στη σάλα του σπιτιού της οικογένειας Κουτλάκη. 3. Με τον πατέρα και την αδελφή του Ελένη ποζάρουν σε φωτογράφο της Αθήνας. 4. Ο Μιχάλης (κάτω αριστερά) σε εκδρομή με το Γ΄ Γυμνάσιο Αρρένων Αθηνών. 5. Μετά τον πόλεμο, όταν επέστρεψε στην Κάσο.

των Ιταλών που φυλάσσονται στη Ρόδο και στα οποία ουδείς ποτέ είχε ανατρέξει, μέχρι την πολυτιμη συνδρομή της ανιψιάς του Κουτλάκη κατά τις συνεντεύξεις με δεκάδες Κασιώτες- μετουσιώθηκε σε ένα βιβλίο γοητευτικό, που ξεχειλίζει από πατριωτικό συναίσθημα και συνδυάζει αριστοτεχνικά τη μικρή, ανθρώπινη και τοπική ιστορία με το ευρύτερο ιστοριοπολιτικό πλαίσιο της χώρας αλλά και ολόκληρης της Ευρώπης. «Κι επειδή είναι γραμμένο τελειώς κινηματογραφικά, θα 'θελα πολύ... - θα δω τι θα κάνω...» δηλώνει παρορμητικά η συγγραφέας, μην ολοκληρώνοντας τη φράση της, αλλά ψαύοντας ήδη μια δεύτερη καριέρα για το άρτι εκδοθέν βιβλίο της.

Ρωτώ τη Σοφία ποια κυρίαρχα χαρακτηριστικά του Έλληνα, θετικά ή αρνητικά, αναδύθηκαν μέσα από την έρευνά της. Κι εκείνη, προσπερνώντας με κατανόηση την «ανθρώπινη» προδοσία, συνοψίζει σχεδόν συγκινημένη: «Μόνο θετικά αναδύθηκαν. Δεν θέλω να φανώ εθνικίστρια, αλλά βγήκε ένας τρομερός πατριωτισμός. Μια μεγάλη αγάπη στην έννοια της Ελλάδας από ένα παλικάρι που, μέχρι την εφηβεία του, δεν είχε πατήσει σε ελεύθερο ελληνικό έδαφος, γιατί οι Δωδεκανήσιοι ήταν Ιταλοί υπάκοοι και χρειάζονταν βίζα για να ταξιδέψουν στην Αθήνα...». Αναφέρεται ακόμη στην «εντυπωσιακή αστική κοι-

ωνία» που ανθούσε τότε στα νησιά, «με υψηλό μορφωτικό και βιοτικό επίπεδο, με μουσική παιδεία και κοσμοπολιτική διάθεση». Και καταλήγει: «Εγγραψα το βιβλίο εν μέσω της οικονομικής κρίσης, πιστεύοντας πως αυτή η ιστορία θα μπορούσε να εμπνεύσει τον Έλληνα... Αγαπάω πάρα πολύ τη χώρα μας, αλλά οι σημερινοί Έλληνες με έχουν απογοητεύσει βαθιά. Το βιβλίο αυτό φωτίζει, νομίζω, τη βάση μιας πιο "καθαρής" και γνήσιας Ελλάδας με αξίες και συμπεριφορές που έχουν πια χαθεί. Και ελπίζω πως άνθρωποι που συγκινούνται από τέτοια βιβλία -όχι μόνο από το δικό μου- και απ' αυτές τις αξίες, ίσως μπορέσουν κάτι να καταφέρουν για την πατρίδα μας...».

info:
«Κρυμμένο στο Αιγαίο - Μια αληθινή ιστορία», εκδόσεις Πατάκη, σελ.: 300, τιμή: 14 €